

Vetőmag

XXII. évfolyam, 2015. 1. szám

A Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Terméktanács folyóirata

A tartalomról

Új kihívás az érdekvépviseleti munka 2

Exportorientált a magyar vetőmag 4

Szakszerű érvek a neonikotinoidok használata mellett 5

Vetőmagtermesztésünk helyzete, hatásági háttere 7

Ne hagyjuk magunkat megkárosítani! 11

Vetőmag gazdálkodási szakméről képzés Szarvason 12

A tavalyi Fleischmann díjasok 13

VSZT statisztika az őszi kalászosok fémzárolt vetőmag-szaporításáról és forgalmazásáról 16

Új kihívás az érdek- képviselési munka

Polgár Gábor január elsejétől a Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Terméktanács (VSZT) ügyvezető igazgatója. A szakember dr. Ruthner Szabolcsot váltotta a tisztségben, aki Svájcban, a Nemzetközi Vetőmag Szövetségnél folytatja munkáját. Az új igazgató február 3-án mutatkozott be a nyilvánosságnak egy sajtóbeszélgetésen, ahol Takács Géza elnökkel a szervezet tevékenységéről, a vetőmagágazat jelentőségéről és helyzetéről, valamint az igazgatói feladatokról adtak tájékoztatást. Ugyanezen témakörökben ültünk le beszélgetni.

• Igazgató úr, ha jól ismerem a szakmai pályafutását, nem ismeretlen az Ön számára a hazai vetőmagágazat.

– Valóban nem ismeretlen, már pályakezdőként, 1992-ben – a gödöllői, növénytermesztői diploma megszerzése után – a vetőmaghatóságnál kezdtem dolgozni. Az álláskeresés akkor sem volt egyszerű, de sikerült az akkori MMI-hez belépnem, mégpedig a Pest megyei Vetőmag Felügyelőséghez, amelynek a központja Budapesten volt, a Keleti Károly utca egyik kis épületében. Egy nagyon összeszokott csapatba „csöppentem bele”, és azóta is az ott szerzett ismeretségek élnek, hiszen nagyon sok jól ismert vetőmag szakembert adott az ágazatnak ez a felügyelőség. Itt fél évet töltöttem el, megismerkedtem a fémzárolással, és amikor kezdődtek volna a nyári, szántóföldi szemlék, akkor megkértek, hogy csatlakozzam a központ munkájához. Itt akkoriban nagy átalakulások zajlottak, és Ertsényé Dr. Peregi Katalin volt a főosztályvezető. Örömmel fogadtam el a felkérést, mert úgy gondoltam, hogy ez nagy szakmai előrelépést jelent. Ott lettem irányító vetőmag szaporító felügyelő.

• Ez nagy felelősséggel járt.

– Pontosan. Pályakezdőként tapasztalt kollégákat irányítani vidéken elég nehéz, de a kezdeti egy-két év után már jól be tudtam illeszkedni a munkába.

• Mit tanult meg legelőször?

– A pályakezdő évek nagyon is rányomják az ember viselkedésére, munkastílusára a bélyeget. Természetesen megtanultam „közlekedni” az emberi kapcsolatok útvesztőjében, s azt, hogy milyen komoly presztízse van a felügyelői munkának, a szántóföldi természetnek,

s milyen becsülete van a termelői tevékenységnek. Ez már azért is fontos, mert felügyelőként mindig dönteni kellett arról, hogy egy adott tábla növényállománya teljesíti-e a követelményrendszert, avagy az alkalmatlanság miatt ki kell zárni a vetőmag előállításból. Ezek igen felelős döntések, mert nem csak szakmai, hanem emberi oldala is volt egy-egy ilyen kérdésnek. Meg kellett tanulnom, hogy csapatban hogyan kell dolgozni, hogy lehet távollévő egységekkel folyamatosan kommunikálni, hogy lehet egységessé tenni a megjelenést, és hogy kell mindig a szakmaiságot érvényesíteni. Mindközben arra is ügyelni kellett, hogy ne távolodjunk el a termelőtől, a növénytől, a feladatoktól.

• Azt gondolom, hogy a pályakezdő éveket még izgalmasabbá tette az, hogy az egész vetőmagágazat piaci átalakulása ebben az időszakban zajlott.

– Közvetlen beleszólásom nem volt sem a privatizációs, sem az átalakulási folyamatokba, de minden hatással volt a munkámra. Amikor beléptem a nagybetűs életbe, akkor a vetőmag-előállítás, a fémzárolt mennyiség sokkal nagyobb volumenű volt, ami aztán egyik oldalról folyamatosan csökkent, míg a másik oldalon teljesen átalakultak a termeltetési vetőmag-előállítási módok, cégformák. Érdekes volt látni, hogy évről-évre milyen előrelépést jelent az, hogy a vetőmag-előállításban hogyan tudják a hatékonyságot növelni, hogyan tudják a piaci igényeket kielégíteni kisebb területen, kevesebb céggel. Azt is tapasztaltam, hogy a külföldi cégek termeltetési módszerei, és szerződési feltételei teljesen átalakultak, és szerteágazóvá vált a termeltetési struktúra, új cégek jelentek meg a

piacon agilis szakemberek által irányítottan, akik egyre nagyobb részt vállaltak a vetőmag-előállításban. A nagy integrátori, termeltetési rendszerek léépültek, és emellett nőttek ki a magángazdaságok a teljes termékpályán. Megjelentek az egyéni nemesítők is.

• A nagy, nemzetközi cégek új kultúrát is hoztak az ágazatba.

– Új kultúrát, de a régre építve. Hiszen ezek a cégek korábban is állítottak elő vetőmagot, csak az állami céggel kötötték szerződést. Ma a kisebb, egyéni hazai vállalkozások, illetve a nemzetközi cégek leányvállalatai átvették ezt a munkát, és tovább fejlesztették, ami hiszen épül a rendszerváltás előtti hagyományokra, lehetőségekre. A szakemberek közül is sokan folytatták a munkát, csak éppen más vállalkozási formában. A termelőknél is sok átalakulás volt, de tény, hogy a vetőmagtermelés mindig is jövedelmező tevékenység volt, ezért a gazdálkodók ragaszkodtak ahhoz, hogy a folyamatok ne szakadjanak meg. Természetesen volt fejlődés, előrehaladás, sokkal nagyobb teret kaptak a Nyugat-Európában már alkalmazott speciális termelési és értékesítési elszámolási rendszerek. Ezek újdonságot hoztak, fokozták a hatékonyságot, a termelékenységét. A lényeg mindig is az volt, hogy minél alacsonyabb költségen minél nagyobb bevételt produkáljon a termelő, kereskedő, feldolgozó. Ezek a szervezetek építettek a régi szakember gárdára, a meglévő termelői partnerekre, azokra a régiókra, ahol hagyományosan jól lehetett előállítani a kukorica hibrideket, és a többi vetőmagot. Csak a volumen változott.

• Hogyan ítéli meg most az ágazat helyzetét?

– Az ágazat helyzetének megítélése összefügg az előző kérdéssel. Úgy látom, hogy 2004 óta stabilizálódott az a terület nagyság, és a megtermelt vetőmag-mennyiség, amit az ágazat évről-évre kibocsát. Mindig adódik a kérdés, hogyan lehet ezt tovább fejleszteni. A legfontosabb – szerintem – az, hogy a meglévő eredményeinket kell legelőször megvédeni, megőrizni, mert az uniós, és az exportpiacainkon igen erős a verseny. Az ágazat eredményessége mindig függött az exporttevékenységtől, hiszen a vetőmagágazat exportorientált. A piacainkat tehát meg kell tartani, sőt, növelni kell a jelenlétünket, de ez mindig is nehéz feladatnak bizonyult. Az elmúlt nyolc-tíz évben sem ment könnyen a piac bővítése, mert a vetőmag bizalmi kérdés. Sok múlik az ismertségen, a szerződés teljesítésén, a minőségen, amelynek folyamatos biztosítása adhatja meg a bizalomra az okot, s a piac bővítésének is ez adja alapját. A hazai termelési struktúrában a fajok esetében külön kell beszélni az exportról, mert más helyzet vonatkozik a kukoricára, az olajos magvakra, a takarmánynövényekre, és a zöldségekre. A legfontosabb exporttermékünk a kukorica, amely esetében a termelésbiztonság kap egyre nagyobb szerepet az utóbbi években. A termelésbiztonság záloga az öntözhetőség. A napraforgó, és a repce vetőmag-előállításban is élen járunk, olaj- és ipari növények vonatkozásában listavezetők vagyunk Európában.

• Az ágazat nemcsak exportorientált, hanem innovatív is. Milyen minőségű alapanyagot kapnak a termelők?

– A Magyarországon tevékenykedő nemesítő cégek az árbevételük 15 százalékát költik fejlesztésre, ebből adódóan az ágazat innovációs értéke igen jelentős. A kutatás-fejlesztés mindig is kiemelkedő szerepet kapott, hiszen évről-évre meg kell termelni, elő kell állítani azokat az újdonságokat, amelyek eredményei a vetőmagban, majd a növényállományban testesülnek meg. A gazdák mindig is igényelték az újat, a jobbat, a nagyobb termőképességet, ezért a nemesítőknek könnyű dolga van, hiszen az új terméket a piacra vinni, az innováció eredményét értékesíteni nem volt nehéz. Ez az egyik oldala az ügynek. Ami a másik oldalát illeti, itt a fajtaellátottság, a növényfajták száma, elérhetősége, és nem utolsósorban az ára az, amit figyelembe kell venni. Itt is külön kell választani a nagy értékű hibrid növényeket, valamint a zöldségeket, a kalászos növényeket. Ez utóbbiból a hazai hagyományok is igen erősek, hiszen kiváló minőségű fajták születtek a

hazai kutatóintézetekben, így nem csoda, hogy a hazai igény nagy részét hazai vetőmagból biztosítjuk.

• Ugyanakkor látni kell, hogy a hazai vetőmagpiac nem tartozik az élvonalhoz, már ami a mennyiséget illeti. Érdemes-e erre a piacra fejleszteni, innovációt hozni?

– Érdemes, mert aki Magyarországon beruház, az nem csak a magyar piacot célozza meg. A nagy nemesítők már régiókban gondolkodnak, bár a klímaváltozás, a talaj minősége erősen befolyásolja ezt a tevékenységet. A vetőmag-előállí-

Polgár Gábor

tás szempontjából hazánk igen jó földrajzi adottságokkal rendelkezik, s az itteni éghajlati viszonyokban kikísérletezett fajták a szomszédos országokban is megállják a helyüket, így gond nélkül értékesíthetők. Magyarország a keleti exporthoz mindig is ugródeszkanak számított.

• Ahogy Önt hallgatom, az a benyomásom, hogy a hazai ágazaton belül is sokszínű verseny folyik. Ennek a sokszínűségnek az érdekképviseleti tevékenységben is meg kell jelennie, és a sokféle érdekeket kell egységesen – úgymond – „artikulálni”, megjeleníteni.

– Való igaz, hogy ezt a sokszínűséget meg kell jeleníteni, már csak azért is, mert a három termékpálya – a kereskedők, a nemesítők, az előállítók – ebben az ágazati körben gyakran ellenérdekeltek, és persze gyakran partnerek is. Egy központi intézkedés, szabályozás más reakciót vált ki a kereskedőből, mást a termelőből, a nemesítőből. A palettát

színesíti az is, hogy milyen növényfajról van szó. Mindamellet a konszenzus kialakítása nem nehéz feladat, de vannak olyan álláspontok, amelyek kialakítása csak hosszas egyeztetések után valósul meg.

• Miért vállalta el a felkérést az igazgatói posztra?

– Nagy megtiszteltetésként életem, amikor megkaptam a felkérést. Tudtam, hogy ez egy nehéz, összetett és nagy szakmai felkészültséget igénylő feladat. Több mindent kellett mérlegre tennem, amikor a döntésemet meghoztam. A törökszentmiklósi vetőmag üzemet irányítottam, a vetőmag feldolgozás töltötte ki a mindennapjaimat. Amikor 2011-ben odakerültem, az vezérelt, hogy a termelésben is megmértessem magam. Annak előtte mindig az államigazgatásban dolgoztam, és sokszor hiányát éreztem annak, hogy tényleges termelési gyakorlati tapasztalatom nincs. Mindig ott motoszkált bennem, hogy ezt a hiányosságot valamilyen módon pótolnom kell, és ki kell próbálnom magam ezen a területen is. Úgy gondolom, hogy a vetőmagüzemben helytálltam. Meg kellett alapozni a tudásomat a vetőmag feldolgozás folyamatát illetően, bele kellett ásnom magamat az üzemi munka minden területébe. Számomra, aki korábban csak az eredményeket minősítette, ez az új nézőpont teljesen más megvilágításba helyezte a vetőmagtermelés egészét. Mindezen kihívások mellett kevesebb tekintésem volt arra a területre, amelyet azt megelőzően majd két évtizedig műveltem. A mostani pozíciómban örömmel szembesülök azokkal az újdonságokkal, amelyek az utóbbi három évben „kimaradtak” az életemből.

• Az elmondottakból azt szűrtem le, hogy Ön felelősségteljesen gondolkodik, és tenni akar az ágazatért.

– Köszönöm, hogy így látja. A felelős gondolkodás mindig is szükséges akkor, ha az ember egy egész ágazat gondját-báját veszi a nyakába.

• Hogyan fogadta a szakma?

– Úgy érzem, örömmel fogadtak. Akivel csak találkoztam, régi ismerősként üdvözölt, hiszen állami közemberként szoros volt a kapcsolatunk, és sokat találkoztunk, dolgoztunk együtt. Ugyanakkor tudom, hogy nagy az elvárás velem szemben, és arra gondolnak a szakemberek, hogy hasonló stílussal és lendülettel végzem a munkámat, mint ahogy azt korábban hatósági emberként tettem.

► • *Van-e segítőkészség?*

– Ez mindig is volt. A napi munkámban tapasztalom azt, hogy mindenki támogat, segít.

• Egy érdekképviseleti tevékenység más dimenziókat is megnyit az ember előtt, mint a hatósági, vagy a gazdasági tevékenység. Az Európai Unióban ez a munka lobbitevékenységnek számít, ami nem mindig jár kellemes kompromisszummal. De az ágazati szereplők érdekében ezeket a kompromisszumokat is meg kell kötni... Felkészült-e, gondolt-e erre?

– Ezekkel a kérdésekkel gyakorlatban most szembesülök. Úgy gondolom, már korábban is találkoztam az érdekképviseleti munkával, csak az íróasztal másik oldalán, a kérések, vélemények, a szándék formájában. Nekem most ezeket a szándékokat, véleményeket kell erőteljesen képviselnem a hatóságoknál. Ezt a véleményt fel kell erősítenem és célba kell juttatnom.

• És milyen az érdekvégyesítő ereje a szövetségnek?

– Azt gondolom, hogy ma már mindkét oldalt elég jól ismerem ahhoz, hogy tudjam, mikor lehetünk eredményesek, és milyen lehetőségekkel számolhatunk.

• Végezetül: bár még rövid az idő, de gondolom készített már tabularasat, és megfogalmazta magának is a legfontosabb teendőket.

– Természetesen. A szövetség működési folyamatát nem szabad megszakítani, hiszen vannak olyan bejáratott programok, amelyek évek óta futnak. Nos, ezeket tovább kell vinni, például a kukorica posztregisztrációs fajtakísérletének előkészítő munkái most zajlanak. Lassan indul a tavaszi vetőmag forgalmazási szezon, és alaposan meg kell terveznünk a vetőmag használatát, és a fekete forgalmazással kapcsolatos kommunikációs elképzelésünket, megjelenésünket. És hát a szövetségi élet sem állhat meg, a szekciók ülései, az elnökség összehívása a mindennapi rutin részét képezik.

• Végezetül egy személyes kérdés: nem bánta meg a váltást?

– Nem. A döntéseimet mindig is alaposan átgondolom, és nem szoktam megbánni azokat. De, hogy hogyan érzem magam? Feszülten, izgatottan, tetterre készen.

Hajtun György

Exportorientált a magyar vetőmag

Évnyitó sajtótájékoztatót értékelte a 2014-es évet, és vázolta a 2015-ös esztendő lehetőségeit Takács Géza elnök és Polgár Gábor ügyvezető igazgató. Mint a budapesti rendezvényen elhangzott: nemzetközi események befolyásolják az ágazat lehetőségeit. A Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Terméktanács (VSZT) vezetői a szervezet tevékenységéről, a vetőmagágazat jelentőségéről és helyzetéről, valamint az igazgatói feladatokról adtak tájékoztatást.

Takács Géza, a VSZT elnöke a megjelent újságíróknak kifejtette: Magyarország Franciaország, Hollandia, az Egyesült Államok, Németország és Chile után a 6. legnagyobb exportőr a világon. Az idén összesen 130 ezer hektáros területen előállított vetőmagmennyiség 35 százaléka kerül külföldre. A szektorban tevékenykedő vállalkozások évente több mint 100 különböző fajból, csaknem 1500 fajta vetőmagját állítják elő, és nagyságrendileg éves szinten a vetőmag üzletágban 100 milliárd forint árbevételt realizálnak. A magyar vetőmag legfontosabb felvevő országai: Franciaország, Németország, Oroszország, Ukrajna, Olaszország, Lengyelország és Szlovákia.

A hazai ágazatra az orosz-ukrán konfliktus kedvezőtlen hatással van, e két országba jelentős az exportunk. Ukrajnától a bizonytalan fizetési feltételek miatt óvakodnak a cégek, Oroszországba jelenleg csak jelentős többletköltségekkel, komoly kerülővel juttatható el a termék, amely így már nem biztos, hogy jövedelmező marad – vélte Takács Géza.

Polgár Gábor igazgató azt hangsúlyozta, hogy a szövetségnél a folyamatban lévő sikeres programokat szeretnék továbbvinni. Ezek közül is kiemelkedik a Gabonatermesztők Országos Szövetségével közösen végzett posztregisztrációs fajtakísérlet, amelynek célja, hogy a felhasználók objektív eredmények birtokában minőségi növényfajták közül választhassanak. A nyolcadik évben tartó program idén is folytatódik. Fontos feladatuk továbbra is a fémzá-

rolt vetőmaghasználat propagálása, hiszen évről-évre felbukkannak rossz minőségű, hamisított vetőmagok.

Az utóbbi években a termelők körében végzett intenzív tájékoztató, figyelemfelkeltő munkájuk eredményeként a nagy visszhangot kiváltó szervezett hamisítások visszaszorultak, mondta az igazgató. A vetőmagvásárlók körültekintő, tudatos választásának köszönhetően manapság kisebb a fenyegetettség, és nagyobb kockázattal kell számolnia annak, aki ilyen módon próbálna becsapni a gazdákat. Emellett a vetőmag-előállítókat az ESTA minőségbiztosítási rendszer bevezetésében szeretnék segíteni. Jelen pillanatban két üzem felel meg a szigorú kritériumoknak.

Az elmúlt évben a Vetőmag Szövetség is részt vett a deflektor programban, amely idén is folytatódik. Ez a vetőgépekre egyszerűen felszerelhető szerkezet arra szolgál, hogy a csávázott vetőmag vetésekor a magról leváló port a barázdákba vezesse, ezzel csökkentve a környezet terhelését. Bár már jogszabály írja elő a használatát, a hazai szívó levegős elven működő vetőgéppálmány hetven százaléka még nincs felszerelve deflektorral, a program az arány jelentős csökkentését célozza. A magyar gazdák deflektorral való ellátása a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, a Vetőmag Szövetség, a Bayer CropScience és a Syngenta közös kezdeményezésének köszönhetően valósulhat meg – mondta végezetül az igazgató.

Sz. G. – H. Gy.

Szakszerű érvek a neonikotinoidok használatára mellett

A BBC-n éppen egy Disney-rajzfilmet sugároztak, amikor a II. világháború kitörése miatt megszakították az adást. 1946. június 7-én, ugyanazzal a rajzfilmmel folytatódott a BBC műsora. Onnan folytatták Miki egér történetét, ahol a második világháború kitörésekor megszakították. A történet igaz, és akár drámai analógiát is mutathat a neonikotinoid hatóanyagú szerek ellen folytatott hadjárat. Az elmúlt két évben komoly médiaháború zajlott a neonikotinoid hatóanyagú rovarölő szerek méhek egészségére és környezetére kifejtett hatásairól. Jelen cikkünkkel megkíséreljük, hogy hiteles képet adjunk arról, hogy mi történt, és mi történik a neonikotinoid csávézás körül, szem előtt tartva, hogy a technológia a méhekre vonzó kultúrákban való visszaállítása, s így minden ezzel kapcsolatos kijelentés, állásfoglalás, öszinte felelősségvállalást kíván a vita valamennyi szereplőjétől.

Termelői tapasztalatok a neonikotinoidok nélkül

Általánosságban elmondható, hogy a neonikotinoid hatóanyagú rovarölő csávézószerek kiemelkedő szerepét a két éves felfüggesztés elmúlt időszakának mezőgazdasági tapasztalatai igazolták. A kártevőkkel szemben védtelen csíranövények károsodása miatt a napraforgó, és repce területeken jelentős tőhiánnyal küzdöttek az intenzív mezőgazdaság mellett elkötelezett termelők.

Átfogó vetőmag-ágazati felmérés készült a 2014. évi őszi káposztarepce állományok rovarok által elszenvedett kártételeiről. A tradicionális repcetermő területeiről (Heves, Borsod, Vas, Zala, Somogy, Baranya megyék) 2014-ben 88 ezer hektár reprezentativitással készült felmérésben az alábbiak voltak tapasztalhatóak:

- Az őszi időszakban az országos vetésterület 50-60%-án több alkalommal is inszekticidus beavatkozással kellett élni, ha a termelők el akarták kerülni a komolyabb gazdasági károkat. November közepéig két állománykezelésre volt szükség.

- A repcebolha, és ezzel párhuzamosan a különböző földibolha fajok rendkívül nagy kárt okoztak, kelés után tömegesen lépték el a repcetáblákat. Jellemző kártételük a sziklevelek és az első levélpárok lyukasztatása, ami az asszimilációs felület csökkenéséhez, a korai vetések esetében állománypusztuláshoz vezetett. Emiatt az őszi káposztarepcét sok esetben újra kellett vetni. Az első állománypermetezés a repce 2. leveles állapotában leggyakrabban még „fekete földre” ment.

- A repcedarázs álhernyója is jelentős károkat okozott a csendes, napsütéses őszi időjárás következtében. A legnagyobb kárt a II-III. stádiumban lévő hernyók karéjozása okozta a fiatal növényekben.

- A mocsospajor a repcében is nagy gondot okozott, elsősorban azokon a helyeken, ahol az elővetemény tarlóját nem ápták kellően, és emiatt erős gyomosodás következett be.

A termelőknek az állománykezelések miatt megnövekedett növényvédelmi költségen kívül óriási plusz energiát jelentett az állományok folyamatos szemlézése, a kártevők csapdázása, monitorozása és nem hagyhatjuk figyelmen kívül a megnövekedett kártevő kezelések környezeti kockázatát sem.

Magyarországon 20 évvel ezelőtt engedélyezték az első neonikotinoid csávézó szert, majd a technológia terjedésével a 2000-es évektől a fenntartható, intenzív mezőgazdasági termesztés fontos, sok területen kihagyhatatlan technológiai elemévé vált a neonikotinoid csávézás. A felhasználás 20 éves időszakában az engedélyokiratok szigorú előírásait betartva nem mutatkozott elfogadhatatlan kockázat a magyarországi méhpopulációra nézve.

A felfüggesztés felülvizsgálata

A felfüggesztés ellen több EU tagállam kormánya – köztük vezető szerepet vállalva Magyarország – és Európa neves egyetemei és szakértői, tudományos eredményekkel alátámasztva vállalták és vállalják azt az álláspontot, hogy a neonikotinoid

csávézás a rovarkárttevők elleni állománykezelésekhez viszonyítva szignifikánsan alacsonyabb környezetterhelést jelentett, ugyanakkor kiemelkedő társadalmi és gazdasági hasznót eredményezett.

A Bizottság a neonikotinoid csávézószerek méhpopulációra gyakorolt tényleges hatásának tisztázása érdekében részletes és tudományos eredményekre alapozott tanulmányt kért az EFSA (az EU tudományos testülete) szakértőitől. Egy ilyen mélységű tanulmány elkészítése azonban sokkal hosszabb időt és egységes kockázatbecslési módszereket igényelt volna.

Az Európai Bizottság a 485/2013. számú EU Bizottság végrehajtási rendeletével (2013. május 24.) három neonikotinoid hatóanyagot felfüggesztett fel (clothianidin, imidacloprid és a thiametoxam). A kétéves tilalmat az azóta jelentős kétségeket támasztó tudományos vizsgálati jelentés alapján vezették be, mely szerint a neonikotinoidok alkalmazása „közvetlen hatással van a méhekre”. Az EFSA jelentése adathiányt állapított meg a méhekre való biztonságosság egyértelmű igazolása tekintetében egy olyan kockázatelemzési módszertani útmutató alapján, mely az értékelés időpontjában nem volt hatályban és a mai napig nem fogadták el a tagállamok. Jelenlegi formájában történő elfogadhatóságát a mai napig vitatják.

A 2013 áprilisában életbe lépett, méhekre vonzó kultúrák neonikotinoid csávézásos technológiájának tilalmára vonatkozó végrehajtási rendelet határideje ez évben lejár. A tagállamok hatóságainak valamint a gyártóknak lehetősége nyílik ►

► az elmúlt két évben elvégzett szabadföldi monitoring vizsgálatok eredményét benyújtani és kérni a korábbi adathiány miatti tilalom felülvizsgálatát. A tiametoxam hatóanyag biztonságos felhasználása a méhek szempontjából több éves szántóföldi monitoring eredményekre alapozott. A felfüggesztést megelőzően több millió hektáron vetettek tiametoxammal csávozott vetőmagot, de egyetlen egy megalapozott visszajelzést sem kaptak a hatóságok, amely a méhpopulációra gyakorolt negatív hatást igazolta volna.

Néhány hangadó egyén és csoport továbbra is ennek ellenkezőjét hangoztatja, riadalmat okozó cikkek jelentetek meg a felfüggesztést megelőzően és az elmúlt két évben is. Irreálisan magas dózisokra és a méhek túlzott, a gyakorlattól eltérő kitettségére alapozott egyéni kutatások eredményeit tették közzé.

Angliában, ugyanúgy mint hazánkban is, a neonikotinoid hatóanyag kevésbé hatékony szerekkel történő kiváltása következtében a rovarkártevők igen jelentős kárt okoztak a kelő félben levő repcében 2014-ben. Emiatt a kérdés ismét a kutató csoportok látókörébe került. *Norman Carreck* a Nemzetközi Méhkutató Egyesület vezetője és egyben a Sussex-i Egyetem méhkutatója, a *Times*-ban ez év januárjában megjelent cikk szerint azzal vádolta *Dave Goulson* kollégáját, hogy irróálisan magas imidacloprid dózist alkalmaztak a poszméheken végzett laboratóriumi vizsgálatokban és emiatt kapták a neonikotinoid csáváázás elfogadhatatlan méhkockázatát alátámasztó eredményeiket.

Több – a felfüggesztést alátámasztó – laboratóriumi kísérletet hivatalosan átvizsgálva kiderült, hogy a kutatók növényvédő szerrel táplálták a méheket, ahelyett, hogy a valós táplálkozás-viselkedési mintának megfelelően, hosszabb időperiódust vizsgáltak volna a méhek csává-

zásból adódó tényleges kitettsége mellett. A felülvizsgálat jelentése szerint ez olyan, mintha „azt vizsgálnánk, hogyan hat az emberi szervezetre egy egész üveg whisky 1 óra, 24 óra vagy ennél hosszabb idő alatti elfogyasztása.” A jelentés legfontosabb megállapítása azonban nem is tudományos, hanem hatástani kérdésben fogalmazódott meg. Carreck szerint a 2 éves időintervallumra kiszabott európai tilalom többet ártott, mint használt, mert a termelők kénytelenek voltak korszerűtlen növényvédő-szerekhez nyúlni, így lényegesen megnőtt a környezeti terhelés.

Goulson professzor tagadja, hogy a gyakorlatban alkalmazottnál magasabb dózist alkalmazott volna. Állítását azzal támasztotta alá, hogy néhány kísérleti területen a nektárban és pollenben mért hatóanyag mennyiség magasabb volt, mint amit ő a méhek etetésére alkalmazott. Szerinte a tilalmat a felfüggesztés hatálya után is érvényben kellene tartani.

Mi is történik valójában?

A csáváázással a neonikotinoid hatóanyag a vetőmag felületét, a vetőmagot bevonja, majd a növény csírázásakor és kezdeti fejlődése során a hatóanyag szétterjed annak szöveteiben, így a korai kártevők ellen nincs szükség a permetezésre. A fiatal növényeket károsító rovarok a táplálkozás során veszik fel a neonikotinoid hatóanyagot, amely a rovarok központi idegrendszerére fejtik ki hatását, a kártevő rovarok bénulását, majd pusztulását okozza.

Európai méhkutatósi eredmények azt mutatják, hogy a 80 éve regisztrált 26 poszméh faj közül kettő tűnt el, és hat faj területi elterjedése csökkent. A méh-kolóniák egyharmada 2007. és 2012. közötti teleken hullott el, amikor a neonikotinoid csáváázás még nem volt elterjedt technológia. Méhész szakértők is az áttelelési és a méhbetegségek okozta pusztulást tekintik elsődlegesnek.

2013-ban és 2014-ben a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal is vizsgálta a magyarországi méhpusztulások okait. A méhpusztulások okai között Magyarországon is a patológiai tényezők (*Varroa* sp., *Nosema*) szerepelnek első helyen. Második helyen a kedvezőtlen időjárási körülmények találhatók, úgy-mint a nedves, hideg tavasz, száraz ősz okozta pollenhiány. Az éhező méhek fogékonyabbak a betegségekre. A növényvédő szerek használatából adódó méhpusztulásokat a szabálytalan – nem az engedélyokirat előírásainak megfelelő – használat okozza. A vonatkozó európai kutatások eredményei alapján meg kell

állapítani azonban, hogy az okirati előírásoknak nem megfelelő növényvédő szer használatból adódó méhpusztulási esetek az előző két okhoz képest kisebb számban fordultak elő.

A neonikotinoid csáváázás Magyarországon is húszéves múltra tekint vissza. A kukorica, a napraforgó és a repce csáváázás széles körű elterjedése mellett a hazai felmérések szerint az EU tagállamok között Magyarország méhsűrűsége az első helyen áll (11 kaptár/km²).

A neonikotinoid csáváázás méhekre vonzó kultúrákban való visszaállítása nagy felelősségvállalást kíván a mezőgazdaság valamennyi szereplőjétől. Az engedélyokiratok rendkívül körültekintő értékelést követően kizárólag a biztonságos felhasználás tényét igazolva kerülnek kiadásra. A biztonságos növényvédőszer használat azonban a felhasználón múlik, akinek a biztonsági előírásokat maradéktalanul be kell tartania. A csáváázás minősége, a pontos dózírozás, a leporlás minimumra szorító csáváázási technológia ugyanúgy kulcskérdés, mint a vetés során az esetlegesen leporló növényvédő szer maradék elsodródásának megakadályozása. Erre vonatkozóan a kukorica és napraforgó csáváázására engedélyezett készítmények okirataiban kötelező előírásként szerepel a pneumatikus vetőgépek esetében a deflektorhasználat. A neonikotinoid csáváázás újraengedélyezése nagymértékben függ a kockázatsökkentő korlátozások betartásától, így a mezőgazdaság szereplőinek közös érdeke a pneumatikus vetőgép-park deflektorral való felszerelése.

A magyarországi döntéshozók európai és hazai fórumokon egyaránt többször kinyilvánították határozott álláspontjukat, miszerint a neonikotinoid csáváázás a kockázatsökkentő előírások betartásával biztonságos és fontos eleme a fenntartható intenzív mezőgazdasági termelésnek. A döntés azonban az EU tagállamok közös döntése, így valamilyen nagy figyelemmel és reménykedve várjuk a felfüggesztésről szóló végrehajtási rendelet határidejét, és az azt követő eseményeket. Bízunk benne, hogy a neonikotinoid csáváázási technológia alkalmazása ugyanúgy folytatódhat, mint a bevezetőben említett *Disney* rajzfilm, ugyanonnan, ahonnan a technológia alkalmazása megszokadt.

József Csilla

Regisztráció és Stewardship vezető,
Magyarország
Bíró János

igazgató, Technológiai Támogatás
és Fejlesztés, Közép- és Dél-Kelet-Európa
Syngenta

Vetőmagtermesztésünk helyzete és hatósági háttere

A vetőmagtermesztés a magyar mezőgazdaság jelentős és nagy hagyományokkal rendelkező ágazata. A növénytermesztés biológiai alapjait jelentő növényfajta és vetőmag védelme Magyarországon az alapvető nemzeti agrárprogram céljai között szerepel, melynek stratégiai fejlesztését a Darányi Terv és a Széchenyi Terv is előírja. A megfelelő minőségű, a helyi adottságokhoz legjobban alkalmazkodó fajta, és az azt megtestesítő, jó minőségű vetőmag a növénytermesztés alapja. A piacot jellemző kínálati viszonyok, az élesedő piaci verseny, és a szigorúbb minőségi előírások megkövetelik a jó minőségű, bizonyított eredetű vetőmag használatát.

Magyarország a világ és Európa vetőmagtermelésében és kereskedelmében betöltött jelentős szerepét jól szemlélteti az az adat, hogy a 2000-2010 közötti időszakban a nemzetközi vetőmag kereskedelemben az OECD rendszerű vetőmag minősítés mennyiségi összesítésében Franciaország mögött a második helyet értük el.

Hazánk már több mint 10 éve tagja az Európai Uniónak. A vetőmagszaporítási és fémzárolási adatok tükrében nézzük milyen változások, tendenciák valósultak meg a magyar vetőmagágazatban.

Országos mérőszámok

2004 előtt az átlagos vetőmagszaporítási nagyság 160 000 és 180 000 hektár körül mozgott. EU csatlakozást

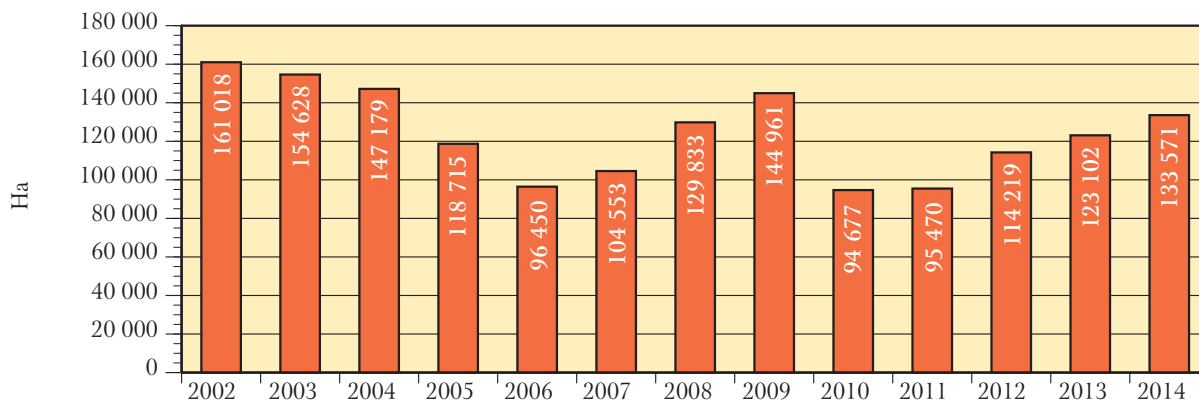
követően ez a területnagyság 100 000-120 000 hektárra csökkent. Az elmúlt években a szántóterület 3-4 százalékán folyik vetőmagtermesztés. Az elsősorban a kalászos fajoknál megfigyelhető visszaesés következtében elért 2006. évi történelmi mélypont után (96 450 ha), tavaly a szaporító terület már elérte 133 571 hektárt a standard szaporítási fokú zöldségfélékkel együtt (1. grafikon). A növekedés az elsősorban keletről megvalósuló fokozódó export igényekkel magyarázható.

Magyarországon évente több, mint 100 különböző növényfaj közel 1500 fajtájának vetőmagját szaporítják és minősítik. Az európai uniós csatlakozást követő csökkenő területtel párhuzamosan a szaporított fajok és fajták száma is csökkent, de nem olyan nagy mértékben, mert 2004 óta az Európai

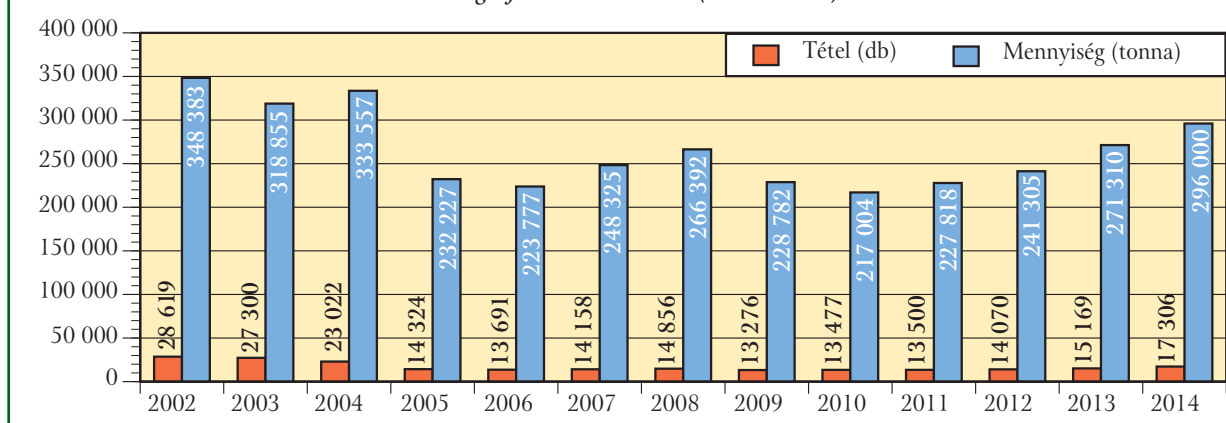
Közösségi Fajtakatalógusban szereplő fajták bármelyike szaporítható és forgalmazható Magyarországon. Az 1990 óta tapasztalható átlagos táblanagyságcsökkenés tovább folytatódott napjainkig. 1994-ben 27,7 ha, 2000-ben 20,6 ha és 2014-ben már csak 17,4 hektár volt, ami nem könnyíti meg a szántóföldi szemlézők munkáját. A táblák aprózódása miatt lassan több időt töltenek a felügyelők utazással, a táblák megközelítésével, mint magával a szántóföldi minősítéssel.

Az ellenőrzött vetőmag-szaporító területeken előállított vetőmag mennyisége 2000-ben 398 ezer tonna volt. Ez a mennyiség a százéves rekordnak számító 1985. évi csúcshoz mindössze a 65%-a. 2004 óta ez a mennyiség közel 100 000 tonnával kevesebb, 220 000-230 000 között mozgott

1. grafikon: Szemlélt vetőmagszaporító terület (2002–2014)

2. grafikon: Fémzárolás (2002–2014)

(2. grafikon). Az exportokkal jelentősen megnövelt mennyiség tavaly majdnem elérte a 300 000 tonnát.

Kalászos gabonafélék

Az EU csatlakozás óta tapasztalható területcsökkenés (őszi búza 2004: 50 408 ha) főként a gabonaféléknél következett be. A kalászosoknál tapasztalható visszaesés főbb okai a következők:

1. Az Európai Unióhoz való csatlakozásunk óta a támogatási rendszerek átalakulásával egyetlen támogatáshoz sem kapcsolódik fémzárolt vetőmaghasználati jogszabályi kötelezettség. Ennek következtében a fémzárolt vetőmaghasználat erősen visszaesett, és a felújítás messze elmaradt az EU csatlakozást megelőző évek átlagos 40-45 százalékától.

2. A vetőmagminősítési hatósági díjak 50 százalékának visszaigényelhetősége megszűnt a vetőmagszaporítók és fémzárólatók számára, mely költség-növekedés az eladatlan ókészetekkel együtt már érzékenyen érintette tevékenységüket. Évtizedes tapasztalatokkal rendelkező vetőmagelőállítók (vetőmagüzemek) gondolkoznak tevékenységük beszüntetésén.

3. A fejlettebb EU-s országokban jól működő „nyomonkövetési rendszer” Magyarországon nem valósult meg. A gabonaipar, a malmok nagy része nem fajtahoz köti árufelvásárlását.

4. A vetőmagszaporító terület és fémzárólatási mennyiségek csökkenéséhez hozzájárult a vetőmag érvényességi idejének eltörlése is. Nem szükséges kötelezően évenként újrazárni az eladatlan készleteket. A hatósági címkét akkor kell levágni a tételtől, ha a rendelkezésben előírt minőségi minimum határértékeket már nem éri el.

Az utóbbi 3 évben egyedül a jobb áruértékesítési lehetőségeket felmutató őszi árpa közelíti csak meg az EU csatlakozást megelőző területi nagyságot. A többi fajra jellemző alacsony nagyságú vetőmagszaporító területek miatt a hazánkra már egyre jobban jellemző szélsőséges klimatikus évjáratokban akár vetőmaghiány léphet fel Magyarországon (1. táblázat). Rendkívül aggasztó az az adat, hogy amíg az őszi búza vetőmag-felújítási aránya Csehországban 62%, Franciaországban és Nagy-Britanniában 55% és Olaszországban is 50%, addig Magyarországon 2013 őszén alig érte el a 25%-ot. Reméljük, hogy a jövőben közös erőfeszítéssel, a vállalkozások marketing eszközökkel, az állam pedig a jogi és egyéb szabályzókkal si-

keresen lesz képes a fémzárolt vetőmag használat mértékét növelni. A vetőmag-felügyeleti szakterület reményei szerint a fémzárolt vetőmaghasználat része lesz a nemrégiben a Parlament által is elfogadott 2013-2022 közötti időszakra szóló Élelmiszerlánc-biztonsági Stratégiának is.

Kukorica

A kukorica vetőmagelőállító területe – hasonlóan a kalászosokhoz – 2004 után csökkent egészen 2006-ig. A nagymértékű csökkenés egyik oka, hogy a 2006-ot megelőző években a kukoricára kedvező időjárás kiemelkedő terméseket eredményezett egész Európában. Nagy készletek halmozódtak fel áruku-

1. táblázat: 2014. évi szántóföldi ellenőrzésben részesült kalászos vetőmagelőállító területek

Faj	Szemlélt terület ha	Alkalmas terület ha	Fajták száma	Tényleges termésátlag kg/ha	Tényleges termés tonna
Őszi búza	26 935,4	26 499,5	163	5709	151 320,9
Őszi durum búza	969,7	913,5	12	5066	4646,2
Őszi rozs	1195,6	1195,6	10	3282	3910,7
Őszi árpa	6212,8	6064,2	50	5731	34 779,9
Hibridrozs	554,8	554,8	8	5660	3140,2
Őszi tritikálé	2620,2	2556,1	27	4727	12 085,5
Tönkölybúza	86,75	76,75	4	4104	315
Őszi zab	127,4	127,4	2	3817	486,3
Alakor búza	19,9	19,9	2	2143	42,8
Tönke búza	30,9	30,9	1	1217	37,6
Tavaszi búza	381	377	9	2856	1102,8
Tavaszi durum búza	192,4	192,4	5	4135	795,8
Tavaszi árpa	2603,9	2581,3	29	4850	12 422
Tavaszi zab	815	790,7	17	3771	2960,5
Tavaszi tritikale	156,4	156,3	1	3077	481
Homoki zab	1850,7	1839,7	6	1692	3112,4
Csupasz zab	3	3	1	646	1,9

koricából és vetőmagból is. A kukorica ártermő területe kissé visszaesett, az igény a kukorica vetőmagra lecsökkent, így jelentősebb eladatlan készlet halmozódott fel a vetőmagelőállítóknál.

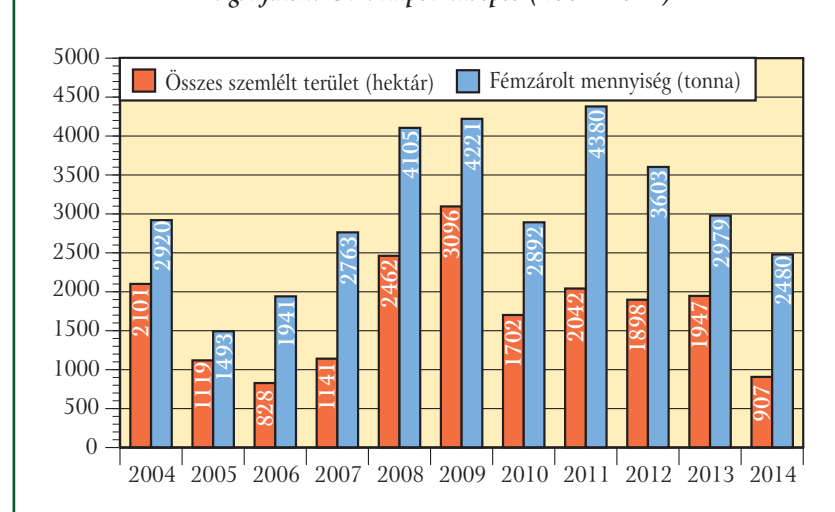
2006 után viszont a magyar nemesítők és a multinacionális cégek kelet-európai, valamint orosz piaci térnyerése miatt erőteljes növekedés történt 2013-ig. A rekordnak számító 2013. évi 39 566 hektáros terület nagyság 1994 óta a második legnagyobb kukorica vetőmag-szaporító terület volt, ami a hazai vetőmagüzemek újabb feldolgozó kapacitás-bővülésnek és a megnövekedett – elsősorban orosz és ukrán – exportpiaci igényeknek tudható be. A tavalyi csökkenés törvényszerű volt, mert az évek óta meghatározó nagyságon előállító cég jelentősen csökkentette a területeit. Azonban a felszabaduló öntözött területeken több kisebb területi nagyságot felmutató cég állított elő idén vetőmagot, így a visszaesés nem érte el a 2500 hektárt.

A döntően kiváló minőségi tapasztalatok alapján, a rendkívül kedvező tavalyi évi időjárás következtében betakarított rekord termésmennyiségekből 2014. évben 117 849 tonna vetőmag került fémzárásra, amelynél nagyobb mennyiségű zárás legutóbb csak 1989-ben történt. Ennek a mennyiségnek mintegy 30-40%-át a hazai termelők használják fel, 60-70%-a az Európai Unió és a harmadik országok piacain kerül értékesítésre.

Olajos növények

Az EU csatlakozás eleinte nem volt nagyobb hatással a napraforgó vetőmagszaporító terület nagyságára (3.

4. grafikon: Őszi káposztarepce (2004–2014)

grafikon), a terület 2800 és 3000 hektár között mozgott, a fémzárás tekintetében is egyedül 2005-ben fémzáraltunk többet az átlagosnál. Magyarországra jelentős számú „szürke címkes” tétel kerül külföldről továbbfeldolgozásra és fémzárásra, majd a kész zsákolt tételek továbbszállításra kerülnek más országokba, így az utóbbi két évben a fémzáralt mennyiség 80-90 százaléka elhagyja az országot. Ezzel ellentétes irányú vetőmagforgalmazás is jellemzi a napraforgó vetőmagpiacot, mert például a 2006. évi vetéshez csak a hazai ártermő vetésterület harmadán használtak Magyarországon megtermelt vetőmagot. Napraforgó vetőmag-előállítására Magyarország szántóterületének legnagyobb része kiválóan alkalmas, valamint a kukoricánál részletezett külföldi igények miatt 2013-ban mintegy 5384 ha-on 40 fajta vetőmagja része-

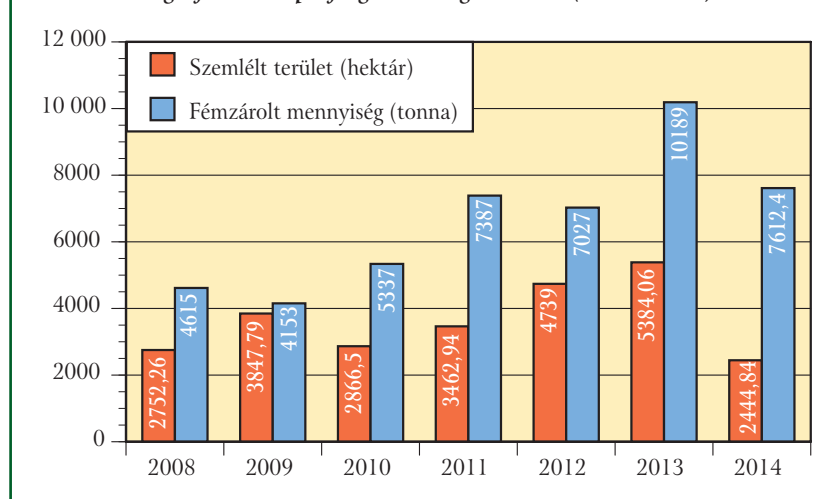
sült szántóföldi ellenőrzésben és minősítésben, ami egyedülállóan kiemelkedő eredmény hosszú évtizedek átlagában. A nagy területekről származó eladatlan készletek miatt jelentősen visszaesett a szaporító terület, továbbá jelentős minőségi problémák is vannak a tavalyi csapadékos évszám miatt.

Az őszi káposztarepce vetőmag nagyobb hányadát 2004-ig belföldi célokra állították elő (4. grafikon). 2004-től kezdődően 2007-ig főként exportra, azonban a megújuló energiaforrások iránti megnövekedett igény miatt az azt követő években újra belföldre került értékesítésre a hazánkban megtermelt repce vetőmag nagy része. A 2007. évben fémzáralt mennyiségből 1516 tonnát belföldre és csak 1040 tonnát zártak exportra. A terület 2014-ben jelentősen lecsökkent a 2005 és 2007 közötti évekre jellemző 1000 hektár alá. Míg 2008, 2009 és 2011 években a fémzáralt mennyiség meghaladta a 4000 tonnát, addig tavaly ez a szám csak 2479 tonna, amelynek 87%-a export célú volt (OECD vagy EU címkes zárás ISTA bizonyítvánnyal zárt mennyiség). A hibrid fajták terjedése miatt a fajtatulajdonosok az utóbbi években hazai vetési célra külföldön megtermelt vetőmagot hoznak be nagyobb mennyiségben.

Zöldtrágya növények

A magyarországi aprómag termeltetés fontosabb növényei a mustár, az olajretek és a mézontófi. Ezen növények – miután alapvetően a nyugat-európai növénytermesztés elővetemény-igényeit szolgálják ki – érzékenyen reagálnak a világgazdasági kereslet ingadozásaira, amit ▶

3. grafikon: Napraforgó vetőmagelőállítás (2008–2014)

► a hazai termeltetési terület évről évre való változásain követhetünk. Míg 2003-ban 16 207 hektáron szemléztünk mustárt, addig ez a terület 2005-ben 2134 hektárra csökkent. A 2009. évi 17 000 hektárt meghaladó terület után a következő évben hatodára esett vissza a vetőmagelőállító terület. Míg 2014-ben ugyanezen növény vetőmagszaporítási területe ismét jelentősebb területen volt, meghaladta a 7000 hektárt. A tavalyi jelentős nagyságú szaporítási kedv következtében idén újra csökkenés várható ezen fajokból.

Herefélék

A lucerna vetőmagelőállítói területe párhuzamosan az állatlétszám csökkenésével visszaesett a '90-es években tapasztalt terület felére (4300-5500 ha). Az elmúlt években egyedül 2005-ben haladta meg a 6000 hektárt, köszönhetően annak, hogy többek között a herefélék, fűfélék vetőmagszaporító területeire nemzeti kiegészítő támogatás igényelhető 2005 óta. A kereslet hiánya miatt a szaporító területnövekedést viszont nem követte a fémzárolt mennyiség növekedése, így a terület visszaállt a szakmailag reális és indokolt, megszokott szintre. Az utóbbi években 4000-5000 hektár között mozog a szaporító terület, a fémzárolt mennyiség pedig 600-800 tonna között változik.

Fűfélék

A fűféléknél a lucernánál megadott ok miatt 2005-ben felfutást tapasztaltunk, melyet azóta folyamatos területcsökkenés követ (2004: 5132 ha; 2014: 859 ha). Az Európai Unió tagjaként a tagországból behozott vetőmag nem esik magyar minősítési kötelezettség alá, ennek következtében a fűfélék fémzárolt mennyisége is jelentősen visszaesett 2004 óta (2004: 1747 ha; 2014: 427 ha). Sajnálatos módon egyes keverékek összeállításánál bizonyos fűfajok esetén már behozatalra szorulunk, mert ezen a növényfajok vetőmagjának előállításához szükséges speciális szakmai ismeretekkel már csak kevesen rendelkeznek hazánkban. Továbbá egyre kevesebb termelő vállalkozik fűmag termesztésére.

Nagymagvú szántóföldi hüvelyes növények

Az elővetemény és takarmányozás szempontjából igen fontos növénycso-

port vetőmagelőállítási területe 2001 után állandónak mondható, 4000 és 4600 hektár között változott egészen a 2000-es évek végéig. Az új Közös Agrárpolitika 2014-2020 közötti költségvetési időszakában lehetőség nyílik az érzékeny ágazatok támogatási keretéből évente 25 millió eurónyi összeggel – mintegy 2,5 milliárd forinttal – támogatni a fehérjenövények termesztését, ami ezen növények vetőmagelőállítására bizonyára élénkítően fog hatni.

A Nemzeti Fehérjeprogramban elsődleges szerepet játszó szója hazai vetőmagelőállításában elért eredményességet és megbecsülését jelzi az a tény is, hogy 2006 óta a jó minőségű magyar földön termelt vetőmagért a külföldi kereslet jelentőssé vált. 2009-ben már meghaladta az 1000 tonnát az export célra fémzárolt vetőmag mennyisége. A Duna Szója Szövetséghez való csatlakozással megkezdődött hazánkban is a szójatermesztés fellendülése, hiszen Magyarországon előállított szója garantáltan GMO mentes. Mindezek következtében tavaly már a szaporító terület meghaladta a 4000 hektárt, amelyre utoljára a nyolcvanas években volt példa (1989: 9707 ha).

Zöldségfélék

Az 1993-ban bevezetésre kerülő standard szaporítási fok után rohamosan csökkent a zöldségfélék elit és certifikált vetőmagjának hivatalosan ellenőrzött vetőmagszaporító területe, amely tendencia tovább folytatódott az Európai Unió csatlakozásunkkal a tagországok között megvalósuló szabad vetőmagforgalmazás miatt. A standard szaporítások is csak néhány fajra korlátozódnak Magyarországon, melynek 94 százalékát 2006-ban a zöldborsó adta. A saját jogon fémzárolt zöldség vetőmag háromnegyede nem Magyarországon kerül felhasználásra.

Répa-félék, cirokfélék és gyógy- fűszernövények, virágok

Ezeknek a fajoknak a vetőmagelőállítása elhanyagolható mértékű lett Magyarországon. Egyedül a cirokfélék esetén várható területnövekedés a bioenergia gyártás előtérbe kerülésével, valamint a magyar fajták iránt megnyilvánuló növekvő külföldi kereslet miatt. A lezárt mennyiség (2014: 578,3 tonna) közel 50 százaléka OECD címkével került külföldre.

Hatósági háttér

Európa egyik legnagyobb vetőmag előállító országa vagyunk, évente 180-190 milliárd forint értékű áru előállításával. Ebben nagy szerepe van a megfelelő éghajlati és talaj adottságoknak, a szakértelemnek és a magas minőséget garantáló szigorú ellenőrzési rendszernek.

A hivatalos vetőmagminősítés tekintetében Magyarország Európában egyik legnagyobb múlttal rendelkező országa. A vetőmagvak hivatalos laboratóriumi vizsgálata 1878-ban kezdődött a Deininger Imre vezetésével megalakult magyaróvári Magyar Királyi Vetőmagvizsgáló és Növényélettani Kísérleti Állomás tevékenységével. Az 1952-ben létrejött Országos Vetőmagfelügyelőség már hivatalos szántóföldi ellenőrzéseket és minősítéseket végzett a fémzárolás és laborvizsgálatok mellett.

Tekintettel az ágazat exportorientált helyzetére hatósági munkánkat nemzetközileg is elismert színvonalon kell végeznünk. A vetőmag előállítás területén 1984 óta (jóval az ország EU csatlakozása előtt) tagjai vagyunk az OECD minősítési rendszernek. Vetőmagvizsgálati tevékenységünket a nemzetközi előírásoknak megfelelően, nemzetközi (ISTA) módszerekkel végezzük, melyet 1998 óta folyamatos akkreditálási okirat igazol. Ezen kívül NAT akkreditációval is rendelkeznek laboratóriumaink.

A mezőgazdasági szakigazgatás többszöri átfogó átszervezését követően újabb összevonás után 2012-ben megalakult a NÉBIH. A jogszabályok és a szervezeti és működési szabályzat alapján a NÉBIH Növénytermesztési és Kertészeti Igazgatóság Magyarországon a kijelölt növénytermesztési hatóság. A vetőmagfelügyeleti hatósági munkát a megyei kormányhivatalok Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságokhoz besorolt Vetőmag- és Szaporítóanyag Felügyeleti Osztályai látják el. A hét megyei igazgatóság Vetőmag és Szaporítóanyag Felügyeleti Osztályai illetékességi területei a kormányhivatali egyéb osztályaival elentétben túlnyúlnak a megyehatárokon, regionális beosztásúak. Bár a működési struktúra megváltozott, az elmúlt években a vetőmagminősítési feladat elvégzése zökkenőmentes volt, köszönhetően annak, hogy a korábban megvalósult egységes szakmai eljárásrend megőrizhető volt a vetőmagminősítés minden területén.

Benke Zoltán

osztályvezető

Minősítésfelügyeleti Osztály
NÉBIH NKI

Ne hagyjuk magunkat megkárosítani!

Fogjunk össze a vetőmag hamisítók ellen!

Magyarországon csak a jogszabályi követelményeknek megfelelő, ellenőrzött, minősített vetőmagtégeket szabad forgalomba hozni!

A hamisított vetőmag ismérvei

- A hamisított vetőmagot akár teherautóról nagy tételben is árusíthatják, vagy kisebb vásárokon, piacokon „csomagtartóból” kínálják.
- A hamisított vetőmagot a vetőmag piaci áránál olcsóbban ajánlják, esetleg akciós, vagy megmaradt tételként tüntetik fel.
- A cégjelzéssel ellátott zsákok megtévesztésig hasonlíthatnak az eredetihez.
- A hamis címke könnyen téphető és a fémzárolási szám és/vagy a címkesorszám is hibás, nem a címkén szereplő fajtát és vetőmagtételt azonosítja.

**A
fémzárolt vetőmag
megéri az árát**

Ezért...

Hamisítják

...mindig keresse az igazit!

A címke tartalma

A címkék téphetetlen anyagból készülnek, egyedi nyilvántartásúak, sorszámozottak – az öntapadó típusok kivételével –, vízzel ellátottak, kitöltésük számítógéppel történik. Minden egyes zsákot, csomagolási egységet lezáró címkének egyedi azonosító száma van. A hatósági vetőmag címke egyedi azonosító jel, melynek meghamisítása büntetőjogi következményekkel jár.

A címkehamisítás okirat hamisításnak minősül!

Milyen kárt okozhat a hamis vetőmag használata?

Hibridnövények esetében a termény (F2 generáció) visszavetése jelentős *terméscsökkenést* eredményez.

Hamis vetőmag esetén a zsákban gyakran töredezett, *csíráképtelen mag* található, ez tovább növeli a veszteségeket.

A csávázás hiánya, vagy szakszerűtlen kivitelezése tovább rontja annak az esélyét, hogy az elvetett mag kicsírázzon, illetve, hogy a kezdeti fejlődése megfelelő legyen.

A genetikai, csírázóképeségi, gyomossági és növényegészségügyi problémák egyaránt termésvesztést okoznak, ami együttesen akár a 100%-ot is elérheti.

Az ismeretlen eredet a GMO szennyezettség veszélyét is magában hordozza!

Hamis vetőmag megvásárlásával a gazda több kárt okoz magának, mint amennyit megtakarít az „olcsóbb vetőmaggal”!

Az Ön legfontosabb teendői annak érdekében, hogy kiváló minőségű vetőmaggal jusson

- Csak megbízható kereskedőtől vásároljon vetőmagot!
- Minden esetben *kérjen számlát* a vetőmagról, amelyen szerepeljen a fémzárolási szám, hiszen csak annak segítségével tudja a későbbi vitás esetekben bizonyítani a vetőmag származását!

Teendők, amennyiben gyanús vetőmaggal találkozik

- Megkeresni és információt kérni a felajánlott gyanús vetőmag tétel fajtájához kapcsolható érintett fajtatulajdonostól, és annak területi képviselőjétől.
- Értesíteni a NÉBIH Minősítésfelügyeleti Osztályát (06-1/336-9350), vagy a Vetőmag Szövetséget (06-1/332-5755).
- Az NÉBIH-nél telefonon, illetve a honlapon on-line módon (www.nebih.gov.hu/cimke) is lekérdezhető a fémzárolási szám, és a címkesorszám, amely alapján ellenőrizhető a vetőmag eredete*.
- Hatósági Jegyzőkönyv felvétele elengedhetetlen a bizonyításhoz!

Ne feledje: A fémzárolt vetőmag megéri az árát!

*Figyelmeztetés! A NÉBIH oldalán elérhető adatbázis link a fémzárolási szám, címkesorszám, és a címke dátuma alapján megmutatja a kérdéses tétel faj-fajta adatait és a Vigorral (Vetőmagfelügyeleti és fajtakísérleti információs rendszer) kiállított okmányait. Nem hazai vetőmag minősítések, fémzárolt tételek adatait a rendszer nem tárolja.

Vetőmag gazdálkodási szakmérnök képzés Szarvason

A Szent István Egyetem szarvasi Tessedik kampuszán hagyományosan ismételtén indul a vetőmag-gazdálkodási szakmérnök képzés. Sok oka lehet annak, ha valaki elhatározza, hogy szakirányú képzésben frissíti fel tudását. A bolognai rendszer bevezetésével teljesen átalakult felsőoktatás rendszerében helyet követelt magának, és reneszánszát éli a szakmérnök képzés. Az egyetemek és kampuszok sorra indítják a szerteágazó speciális területeken ezt a típusú oktatási formát. Az alapjaiban kétfélepcsős felsőoktatás harmadik kiegészítő lépcsőfoka a szakmérnök képzés, ahol igazán tetten érhető az aktuális friss ismeretanyag átadása, a legújabb kutatási eredmények megismertetése.

A munkájában sikeres szakember napra-készen kell, hogy kövesse a piac, a gazdaság, a kutatás és fejlesztés minden apró változását. A szakmérnök képzés célja, hogy ezt a folyamatos önképzést segítse, kiegészítse, és egységes egészszé szervezze. A mindennapi munkában megtapasztalt, vagy távolról érintett folyamatok, szabályok és előírások egy egységes rendszer egészéként új megközelítésben kaphatnak új értelmet. A vetőmagágazat sokszor emlegetett magas innovációs aránya, az új fejlesztésű növényfajták előállítás és termesztésbe vonása, az új típusú vetőmag feldolgozási lehetőségek folyamatos megjelenése arra készíti a piaci szereplőket, hogy az oktatás és képzés segítségével rendszeresen megújítsák szakmai ismereteiket.

A Vetőmag Szövetség mindig fontos feladatának tartotta az ágazat tevékenységeihez kapcsolódó ismeretek hozzáfér-

hetőségének szélesítését. Az elmúlt években a Vetőmag Szövetség keretein belül kialakításra került egy szakmai koncepció, mely azt célozta meg, hogy a vetőmagtermeléssel, feldolgozással és kereskedelemmel kapcsolatos ismeretek oktatása jobban épüljön be a felsőfokú képzés alap tanrendjébe. Jelenleg is úgy érezzük, hogy erre azért van egyre nagyobb szükség, mert az ágazat szereplői deklaráltak több, vetőmagszakmai ismeretekkel felvértezett pályakezdő fiatal számára kívánnak kedvező ajánlattal munkalehetőséget biztosítani. Ezt a kezdeményezésünket még nem sikerült maradéktalanul megvalósítanunk, de a szakmérnöki képzésen keresztül sok fiatal pályakezdőt és tapasztalt szakembert lehet megszólítani és szélesíteni ismeretüket a vetőmagtermelés területén.

Szarvason kiemelten fontos szerepet kap évről évre a vetőmag gazdálkodási

szakmérnökök oktatása. A két féléves képzés minden év januárjában indul a jelentkezéssel, akkor, amikor az előző végzős évfolyam diplomaosztó rendezvénye éppen zárja a tanévet. A diploma kézhezvételekor a hallgatók számára nyilvánvalóvá válik, hogy a kezdetben maguk elé kitűzött célokat elérték, elmélyítették tudásukat. A vetőmagágazat valamennyi területét felölelően képesek önálló, alkotó munkavégzésre és a vetőmag-gazdálkodás valamennyi területének széleskörű alapos ismeretének birtokába kerültek.

Az oktatott tárgyak között a vetőmagtermesztés, vetőmag feldolgozás, molekuláris növénynemesítés, növényi biotechnológia mellett helyt kap a fajtakísérletezés, fajtaminősítés, és a vetőmag marketing is. A tantárgyak önmagukban nem adnak semmilyen garanciát a sikeres oktatási programhoz, ehhez hiteles,

tapasztalt és sokak által ismert és elismert gyakorlati szakemberek, és tanárok oktatói csapatára van szükség. A teljesség igénye nélkül meg kell említeni az oktatói gárda azon tagjait, akik neve fémjelzi a szarvasi vetőmag gazdálkodási szakmémők képzést: *Ertseyné Dr. Peregi Katalin, Lukács József, Dr. Kruppa József, Dr. Cinkóczky Mihály és Bíró János*. A hallgatók hagyományosan az ágazat szinte tel-

jes egészét reprezentálják, megtalálhatók közöttük a hazai nemesítésben, a multinacionális világcégeknek, vagy a hazai vetőmag vállalkozásokban dolgozó szakemberek, a pályakezdő fiatalok, a tapasztalt idősebb nemzedék, kereskedők, fel dolgozó üzemben dolgozók és vetőmag szaporítók. Mindannyian azzal az elhatározással kezdték el a két féléves kurzust, hogy a mindennapok kihívásainak

felkészültebben, és naprakész tudással felvértezve tudjanak megfelelni. A szépságú jelentkezés az igazi értékmérője a vetőmag gazdálkodási szakmémők képzésnek, hiszen ez mutatja, hogy jó híre és rangja mellett ténylegesen alkalmazható és felhasználható ismeretanyag birtokába lehet jutni az egyéves szakirányú képzés segítségével.

P. G.

A tavalyi Fleischmann díjasok

A 2014-es év a magyar növénynemesítés jubileumi esztendeje volt. Száz éve, 1914-ben tartották meg elődeink a Növénynemesítők I. Vándorgyűlését és huszonöt éve alakult meg a Magyar Növénynemesítők Egyesülete. Novemberi, Jubileumi Vándorgyűlésünkön, az ELTE Fűvészkertjében nagy számban jelentek meg a nemesítők, és ott mutatták be a jubileumi év során íródott Magyar növénynemesítők, és eredményeik az ezredfordulón c. könyvet, amelyben olvashatunk a hazai növénynemesítési hálózat jelen szerkezetéről, a K+F és innovációs terület előtt lévő kihívásokról. 170 nemesítő életrajzán keresztül képet kapunk az eredményekről, és a várható trendekről, technikákról is. A könyvet jó szívvel ajánljuk minden szakember figyelmébe.

A Vándorgyűlés fő előadója *dr. Feldman Zsolt*, helyettes államtitkár a hazai ágár innováció szervezeti megújításának irányait, intézkedéseit bemutatva hangsúlyozta, hogy az irányítás (hatóság) és a K+F szektor együttműködésétől további komoly eredmények várhatók.

Örömdetes, hogy ebben az évben a magyar nemesítők és a vetőmaggal, innovációval foglalkozók számos kitüntetést kaptak. Államalapító Szent István ünnepe alkalmából *Dr. Fazekas Sándor* földművelésügyi miniszter Fleischmann Rudolf Díjat adományozott hat növénynemesítőnek-, termesztőnek.

Dr. Balikó Sándor, a Bólyi Mezőgazdasági Termelő és Kereskedelmi Zrt. ny. ágazat-vezetője, a szántóföldi növények vetőmagtermesztése és termeltetése területén hosszú időn át végzett munkájáért, oktatói és közösségi tevékenységéért,

Csilléry Gábor, az UNIVER Product Zrt. és a Budakert Kft. kutatója, papírnemesítési vezető, a magyar étkezé-

si- és fűszerpaprika nemesítés, kiemelten a rezisztencianemesítés területén elért, nemzetközileg is elismert eredményeiért,

Dr. Hajós Lászlóné dr. Novák Márta, a Szent István Egyetem Mezőgazdasági és Környezettudományi Kar egyetemi docense, a tetraploid kukorica vonalak és hibridek előállítás területén hosszú időn át végzett munkájáért, egyetemi és közéleti tevékenységéért,

Dr. Kruppa József növénynemesítő, a Kruppa-Mag Kft. ügyvezetője, a takarmánynövények termesztése, kutatása terén végzett munkája, közösségi tevékenysége elismeréseként,

Dr. Oróss Dénes, a Martonvásári Bázismag Vetőmagszaporító és Forgalmazó Kft. ügyvezető igazgatója, a martonvásári vetőmagok előállítás és forgalmazása terén végzett kiemelkedő munkájáért,

Szilágyi László, a Gabonakutató Nonprofit Közhatalmú Kft. ügyvezető igazgatója, a magyar mezőgazdaság szolgálataért, és a jó minőségű, GMO mentes szegedi vetőmagok termesztése, forgalmazása területén hosszú időn át végzett munkájáért kapta a díjat.

A kitüntetett kollegák munkája számos, itthon és külföldön sikerrel termesztett fajtában, a fajták sok ezer tonnányi vetőmagjában ölt testet és járul hozzá a magyar gazdaság biológiai alapjainak innovációjához.

**Purgel Szandra
Bóna Lajos**

Hat dolog, amit a szója csávázásáról tudni kell

A vetési időszak közeledtével valószínűleg sok gazdálkodó fontolgatja a szója vetőmagok fungicid csávázószerrel való kezelését. A kérdés eldöntéséhez több dolgot is figyelembe kell venni, kezdve a vetés idejétől és az időjárás alakulásától egészen az öntözéssel és a vetőmag megvásárlásával keletkező költségekig. Ha a körülmények, vagy a termőföld állapota nem teszi szükségessé, akkor elképzelhető, hogy a csávázás nem a legjobb megoldás.

A csávázás használata gyors ütemben terjed: a szójaipar becslései szerint a 2014-ben elültetett szójababok 60-70%-a volt ellátva csávázószerrel. Ez az arány 2008-ban 30%, 1996-ban 8% volt.

Mindezek ellenére azonban nem biztos, hogy a csávázás a legmegfelelőbb módszer az eredményesség eléréséhez a szójatermesztésben. Ime hat dolog, amit érdemes fontolóra venni:

1. Azok számára lehet előnyös a csávázás, akiknek a termőterületei kevésbé öntözhetők, vagy szántás nélküli talajművelést végeznek, illetve monokultúrában, vagy kukoricával rotálva termesztik a szóját, esetleg ahol korábban már történt újratelepítés.

2. A fungicid csávázószer akkor hatásosak, ha hűvös és nedves a tavaszi időjárás, valamint a vetés április végén-május elején történik.

3. A csávázás abban az esetben is ajánlott, ha az adott területen korábban olyan problémák fordultak elő a vetést követően, mint a talaj kergesedése, időszakos áradás, az öntözés hiánya vagy a talaj tömörödése. Akkor is hasznos a csávázás, ha kisebb a hektáronkénti csíraszám, vagy a vetőmag csírázási százaléka alacsonyabb, esetleg ismeretlen.

4. A szója vetőmagjának fungicid kezelése megnöveli egy kielégítő állomány elérésének a lehetőségét, és hozzá-

járul a növény életerejének fokozásához a fejlődés kezdeti szakaszában.

5. A jelentős vetőmagárak miatt sok termelő nem kívánja növelni a hektáronkénti csíraszámot, ehelyett inkább csökkentik, majd a megtakarított pénzt a magok csávázására fordítják.

6. Egy amerikai kutatás szerint nyolc év átlagában a fungicid csávázás hektáronként kb. 27 kg-os termésmennyiség növekedést eredményezett.

seedtoday.com

Sótűrésért felelős gént azonosítottak a szójában

Egy ausztrál-kínai kutatás keretében jöttek rá a tudósok, hogyan erősíthető a szója sótűrő képessége a nemesítés során. A kutatók egy különleges gént azonosítottak, amely hatalmas lehetőségeket rejt a szója nemesítése terén.

„A szója az ötödik legjelentősebb növény a világon mind a vetésterület, mind pedig a betakarított termés tekintetében.” – mondta a projekt vezetője, *Matthew Gilliam*. „Azonban számos kereskedelmi fajta érzékeny a talaj szikességre, és ez komoly problémákat okozhat a termésmennyiségek esetében. Ráadásul a művelés alatt álló szikes területek nagysága ugrásszerűen növekszik, és az előrejelzések szerint a következő 35 évben meg is duplázódik. A globális élelmiszerbiztonság eléréséért tett erőfeszítéseink létfontosságú eleme lesz a növény sótűrését okozó géneinek azonosítása.”

A kutatók több száz szójafajta genetikai szekvenálását követően meghatározták a sótűrésért felelős gén-jelölt helyét, majd megvizsgálták annak funkcióját. „Elsőként két kereskedelmi fajta összehasonlításával azonosítottuk a gént, majd meglepődve és örömmel tapasztaltuk, hogy ez a gén a sótűrés képességével ruházott fel néhány másik növénykultú-

rát, korábban háziasított szójafajtákat és még a vad szóját is. Ugy tűnik, hogy ez a gén a szikes talajoktól mentes környezetben nemesített szójafajták létrehozásakor veszett el.” Ez sok új fajtát tett érzékennyé a szikes talajok világszerte tapasztalható hirtelen növekedésére.

„Ez a gén teljesen eltérő módon funkcionál az eddig ismert, sótűrését okozó génekkel szemben.” – mondta *Gilliam*. „Most felhasználhatjuk ezt az információt arra, hogy hasonló géneket keressünk más növényekben, mint például a búzában vagy szőlőben annak érdekében, hogy azok magasabb sótűrését hasznosíthassuk a nemesítés során.”

seedtoday.com

Új remény a durumbúza gombás megbetegedései elleni harcban

A BMC Plant Biology szaklapban közzétett kutatás eredménye szerint létezik egy olyan búzafajta, amely különleges és védelmező sejtfalakkal rendelkezik, így képes ellenállni a pusztító gombás megbetegedéseknek. Ez a felfedezés segítségére lehet a tudósoknak abban, hogy egy erősebb, betegségeknek ellenálló durumbúza fajtát hozzanak létre.

A kalászfuzárium egy olyan gombás fertőzés, amely az egész világon veszélyezteti a gabonatermelést a termésmennyiség drámai csökkentésével, a toxinok okozta minőségromlással pedig fogyasztásra alkalmatlanná teszi a gabonaszemeket. Miközben számos tanulmány vizsgálta a kalászfuzáriumot a közönséges búzában, keveset tudunk erről a durumbúza esetében.

„A betegség-rezisztens durumbúza fajták nemesítése talán a leginkább költségkímélő és környezettudatos stratégia az invazív és pusztító fertőzés elleni harcban.” – mondta a kutatás vezetője, *Daniela Bellincampi*. „Sajnos ez különösen nehéz a nemesítési programok számára elérhető, a megbetegedésnek hatáson ellenálló fajták hiánya miatt.” – tette hozzá.

A kutatók összehasonlítottak egy rezisztens közönséges búzafajtát egy fogékony durumbúza fajtával oly módon, hogy mindkettőt megfertőzték a gombával, majd összevetették a sejtfalaik részletes tulajdonságait.

A kutatók azonosítottak egy új gént, amely a növény sejtfalának „ragasztó” eleme, a pektin kémiai szerkezetének megváltoztatásáért felelős. Azt tapasztalták, hogy a fertőzés alatt ez a gén változó szintű aktivitást mutatott a rezisztens és a fogékony fajtákban.

A kutatók azt remélik, hogy a fuzárium-rezisztens közönséges búza sejtfa egyedülálló jellemzőinek azonosítása segítségükre lehet olyan durum-búza fajták nemesítésében, amelyek képesek megvédeni magukat a fertőzéstől, így csökkentve az élelmiszer gombatoxin tartalmát.

seedworld.com

A technológia segítségével újra életre kelhetnek az öreg magvak

Egy tanulmány rámutatott, hogy a csírázóképeség és a kezdeti növényfejlődés jelentősen javítható befecskendezés alkalmazásával. Az eljárás visszafordíthatja az életképeség csökkenését és a csírázóképeség leromlását, amelyek gyakran jellemzők az öreg vetőmagokra.

Egy kilencnapos kísérletben hétéves búza vetőmagokat használva vizsgálták a befecskendezési technológia előnyeit. A kísérlet rámutatott, hogy a mag életereje 83%-al, míg a magfejlődés 77%-al javítható, így lehetőség nyílik a növény egészségének megőrzésére, és élettartamának növelésére, ami a mezőgazdasági piacon jelen lévő termelők széles köre számára járhat előnyökkel.

További kísérletek kimutatták, hogy energizált vízzel öntözött tarkabab palánták erős növekedést és felgyorsult magfejlődést mutattak: a palánták 75%-a 7 nap leforgása alatt 30 cm-el növekedett.

seedworld.com

A Föld biotech területei nagyobb ütemben növekednek, mint valaha

Egy friss, a biotechnológia segítségével létrehozott növények globális térhódítását vizsgáló értékelés szerint 2014-ben 28 ország 18 millió termelője 181,5 hektáron termelt ilyen növényeket – amelyek népszerűsége 18 éve töretlen.

A tanulmány szerzői szerint Banglades a legújabb, a biotech növények termesztését engedélyező ország, és már harmadik éve, hogy az ilyen termények többségét a fejlődő országokban állítják elő. Ez jól mutatja, hogy a technológia független a birtokmérettől, valamint gazdasági és környezeti előnyökkel is járhat a kis- és nagyüzemek számára egyaránt.

A termelők számára óriási kihívást jelent a bőséges, kiváló minőségű termékek elérése az extrém időjárási körülmények között és a rendelkezésre álló természeti erőforrások szűkében. A bio-

technológia ezért olyan vetőmagokkal támogatja őket, amelyek felveszik a harcot a rovar kártevőkkel, gyomokkal és fertőzésekkel szemben, alkalmazkodnak a szélsőséges időjárási körülményekhez és végső soron hozzájárulnak az emberiség élelmezéséhez.

A biotech növények 20 évvel ezelőtti megjelenése óta több milliárd hektárt vetettek be velük, és a Föld lakosságának több mint két harmada él olyan országban, amely használja vagy importálja ezt a technológiát. E növények térhódítása azoknak a termelőknek köszönhető, akik évről évre kitartanak a használatuk mellett. Az ISAAA (International Service for the Acquisition of Agri-Biotech Applications) becslése szerint az újrafelhasználási arány a biotech növények esetében gyakorlatilag 100%-os.

seedworld.com

Nemzetközi Vetőmag Program segít az éhínség enyhítésében

Az 1998-ban elindított Nemzetközi Vetőmag Program (Seed Programs International) azzal a céllal jött létre, hogy a vetőmag feleslegeket hasznosítsa a humanitárius szervezetek minőségi vetőmaggal történő ellátásával, szaknácádást biztosítson, és segítse a magok elosztását.

A szervezet elnöke és egyben ügyvezető igazgatója, Peter Marks szerint ezek a partnerek eszközöket és képzési lehetőséget biztosítanak, ami segíti a helyi irányítás kiépítését, így a vetőmag programok képessé válnak az önálló működésre. Mindezek segítségével az emberek számára világszerte megadatik a lehetőség, hogy kertek műveljenek önmaguk és családjuk ellátása, illetve jövedelemszerzés céljából.

Nyolcból egy, azaz összesen 872 millió ember nem jut az egészséges életéhez nélkülözhetetlen, megfelelő mennyiségű táplálékhoz. Néhányan meg tudják termelni a szükséges élelmiszerek egy részét, de szűkölködnek az olyan alapvető dolgokban, mint például a jó vetőmag. A Nemzetközi Vetőmag Program elindulása óta több mint 15 millió csomag vetőmag került kiosztásra 75 országban – ez egymillió kiskertet jelent.

„John F. Kennedy 1963-ban azt mondta, hogy rendelkezésünkre állnak az erőforrások, a technológia és a leleményesség ahhoz, hogy még a mi életünkben véget vessünk az éhezésnek, csak az akarat hiányzott eddig” – idézte Marks. „Még mindig nem értük el ezt a célkitűzést. 1970-ben körülbelül 900 millió ember szenvedett alultápláltságban. Ez a szám napjainkra sem változott. Minden tizedik percben életét veszti egy gyermek az alultápláltsággal összefüggésbe hozható okból. Ez elfogadhatatlan és nem éri el a saját magunk számára kitűzött célt.”

Marks hozzáteszi, hogy 1970 óta a Föld népessége 4 milliárdról 7 milliárdra nőtt, és az olyan országok mint Kína és India, amelyek akkor fejlődőnek, ma már fejlettnak számítanak. „Még a fejlődő országokban is a korábbi 30-ról kb. 15%-ra csökkent az alultápláltak száma, köszönhetően az egészségügy javulásának, a jobb gyógyszereknek és a gazdasági fejlődésnek. Ez az a pont, ahol a vetőmagipar bejött a képbe, és változást ért el. Az embereknek hozzáférésük lett az élelmiszer termeléséhez szükséges erőforrásokhoz.”

Marks megemlíti azt is, hogy Afrika szubszaharai részében 1970 óta a nők várható életkora 47 évről 61 évre növekedett. „Ez egy óriási eredmény, és részben a vetőmagiparnak köszönhető”.

seedworld.com

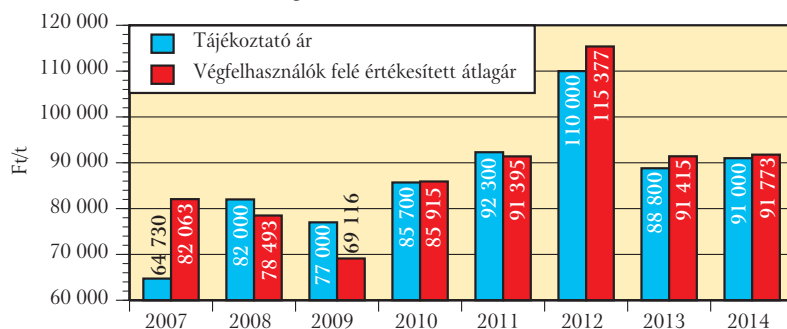
VSZT statisztika az őszi kalászosok fémzárolt vetőmag-szaporításáról és forgalmazásáról

A VSZT évente kétszer kér adatokat a tagságtól. 2014. december elején az őszi kalászosok fémzárolt vetőmag-forgalmazásával kapcsolatban kértünk adatközlést a kalászos szekció tagjaitól.

A szervezet működésének egyik alapvető feltétele a szektor működéséről származó alapadatok ismerete. Az államigazgatási szervekkel, hatóságokkal, bel- és külföldi partnerszervezetekkel folytatott mindennapi munkánk eredményességét nagymértékben meghatározza a bekért adatok pontossága, részletessége. Arra törekszünk, hogy adatközlésünk rendszere valóban kétirányú legyen, és úgy gondoljuk, hogy tagjaink is használnak tudják forgatni a beérkezett adatokból készített összefoglalónkat.

A feldolgozott adatokból készített összesítést a tagságunk számára megküldtük. Ízelítésként a főbb őszi kalászos vetőmagok átlagárának alakulását, valamint az őszi búza árát a Szövetség tagjai által évente közreadott tájékoztató árakkal összehasonlító grafikonokat

Az őszi búza tájékoztató árának és a végfelhasználók felé történő értékesítés átlagárának összehasonlítása

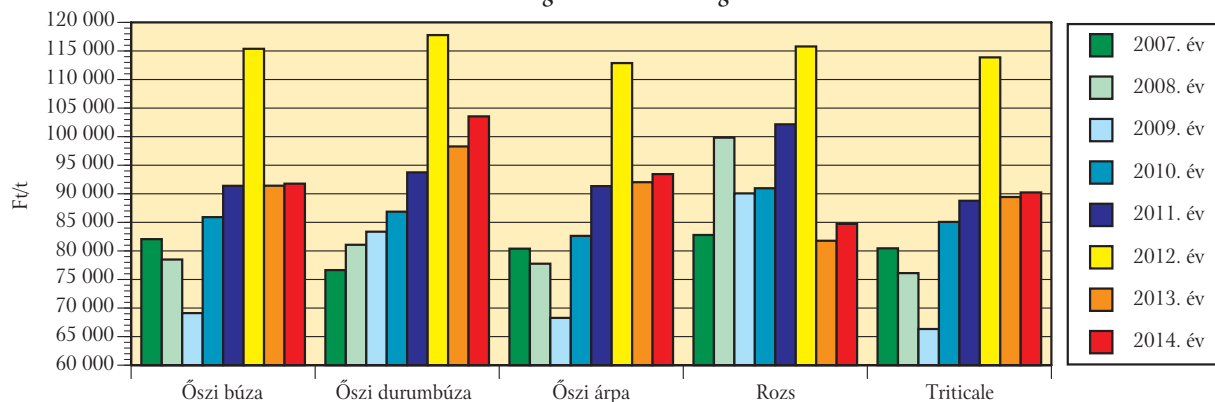
mutatjuk be. Az előző évhez képest idén kis mértékben csökkent az adatszolgáltatók köre, azonban az adatot szolgáltatók aránya növekedett; a forgalomba került vetőmag mennyisége alapján a felmérés reprezentatív volt.

Ezúton is szeretnénk megköszönni minden olyan tagunk közreműködését,

aki akár adattal, akár nemleges formában visszaküldte részünkre az adatszolgáltató ívet.

A teljes VSZT statisztika megtekinthető honlapunk (www.vsz.hu) Statisztikák rovatában (az anyag csak jelszóval rendelkező tagjaink számára érhető el).

Az őszi kalászos vetőmag értékesítési átlagárának alakulása

VETŐMAG SZÖVETSÉG SZAKMAKÖZI SZERVEZET ÉS TERMÉKTANÁCS LAPJA

Elérhetőség: Polgár Gábor ügyvezető igazgató

1113 Bp. Ábel Jenő u. 4/b • Tel. 06-1-332-5755, Fax: 06-1-302-6507 • E-mail: vszt@vszt.hu • Honlap: www.vsz.hu

Felelős szerkesztő: Hajtun György

Szerkesztő Bizottság: Dr. Balikó Sándor (Bóly Zrt) • Bíró János (Syngenta)

Dr. Bóna Lajos (Magyar Növénytermesztők Egyesülete) • Pavelka Árpád (ZKI) • Virágné Pintér Gabriella (Gabonakutató)

Kiadja: A Vetőmag Szövetség Szakmaközi Szervezet és Terméktanács

Felelős kiadó: VSZT ügyvezető igazgatója